

§ 883

Valtuutettu Daniel Sazonovin toivomusponsi yhden vyöhykkeen lipun käyttöön ottamisen edistämiseksi

HEL 2021-014085 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

Kaupunginhallitus pani asian pöydälle yksimielisesti Daniel Sazonovin ehdotuksesta.

Esittelijä

vs. kansliapäällikkö
Tuula Saxholm

Lisätiedot

Timo Lindén, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Liitteet

- 1 HSL täydennetty lausunto 1.12.2022
- 2 HSL lausunto

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus merkitsee tiedoksi selvityksen kaupunginvaltuuston 8.12.2021 hyväksymän toivomusponnen johdosta tehdyistä toimenpiteistä ja toimittaa selvityksen ponnien ehdottajalle sekä tiedoksi muille valtuutetuille.

Esittelijän perustelut

Käsitellessään 8.12.2021 § valtuutettu Pentti Arajärven aloitetta joukkoliikenteen kehittämistä maksuttomaksi kaupunginvaltuusto hyväksyi ponnien, jonka mukaan kaupunginvaltuusto edellyttää selvitettävän mahdollisuutta, että yhdessä muiden HSL kuntien kanssa ryhdytään voimakkaasti edistämään yhden vyöhykkeen kertalipun käyttöönottoa.

Ponnesta on saatu kaupunkiympäristölautakunnan ja Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymän (HSL) lausunnot. HSL on täydentänyt lausuntoaan 1.12.2022.

HSL vastaa toimialueellaan joukkoliikenteen järjestämisestä ja hyväksyy noudatettavan joukkoliikenteen taksa- ja lippujärjestelmän. Päätökset lippulajeista ja lippujen hinnoista kuuluvat HSL:n toimivaltaan.

HSL valmisteli huhtikuussa 2019 käyttöön otetun uudistetun taksa- ja lippujärjestelmänsä vaiheittain yhteistyössä kuntien kanssa. HSL pyysi ennen päätöksentekoaan kuntien lausuntoja ehdottamistaan muutoksista.

Helsingin kaupunki on antanut HSL:lle useita lausuntoja, joissa on ehdotettu yhden vyöhykkeen kertalipun käyttöön ottamista.

HSL toteaa lausunnossaan, että toive yhden vyöhykkeen lipusta on HSL:lle suunnatun palautteen perusteella kohdistunut erityisesti A-vyöhykkeeseen. A-vyöhykkeen lippua on perusteltu sillä, että keskusta-alueella asuvilla liikkumistarve voi olla pääosin vain kantakaupungin alueella, mistä syystä AB-lipun hinta koetaan korkeaksi. Raitiovaunulipusta ja näin halvemmasta kulkumuodosta luopuminen vuonna 2019 on myös näkynyt palautteissa, joissa A-vyöhykelippua on mainittu.

HSL on tutkinut vaihtoehtoisia hinnoittelumalleja nykyisen vyöhykemallin korvaamiseksi. Uusien mallien konseptoinnissa päädyttiin siihen, että yhden vyöhykkeen lippu tarjottuna kaikille vyöhykkeille ei tarjoa järkevää ratkaisua. Se lisäisi vyöhykelippujen ja lippuhintojen määrää, joi- ta on nykyisin paljon. Yhden vyöhykkeen lipun hintaa on vaikea laskea merkittävästi nykyisestä kahden vyöhykkeen lipun hinnasta HSL:n lipputulotavoitteen puitteissa. Lisäksi nykyisen mallin vyöhykerajat on määritelty niin, että järkevän kokoinen matkustusalue syntyy minimissään kahden vyöhykkeen alueelle, lukuun ottamatta D-vyöhykettä, mikä on laaja ja harvaan asuttu alue. Kahden vyöhykkeen osto niinikään madaltaa vyöhykerajan tuomaa hintaporraa.

Hinnoittelumallityössä tavoitteena on ollut löytää malli, mikä parhaiten edistää joukkoliikenteen kulkumuoto-osuutta koko HSL-alueella HSL:n hallituksen määrittelemän lipputulokertymän puitteissa. Yhdessä uusista mallivaihtoehdoista on tutkittu erillisen A-vyöhykkeen lipun ratkaisua. Parhaimmiksi malleiksi nousivat nykyinen malli, jossa hintasuhteita on merkittävästi muutettu, sekä tasatariffimalli. A-vyöhykelipun sisältämä malli menestyi tässä tarkastelussa kaikkein huonoiten. Työssä toteutettiin myös hyvin laaja asiakasosallistaminen, jossa kyseinen malli ei myöskään saanut hyvää arvosanaa HSL:n asiakkailta, kun tarkastellaan koko HSL alueen laajuudessa.

HSL:n strategian keskeiset strategiset tavoitteet vuodelle 2025 ovat: ”kohti päästötöntä joukkoliikennettä, joukkoliikenteen käyttö ennätyslukemissa, kustannustehokas joukkoliikenne sekä tasapainoinen talous”.

12.12.2022

Niissä painottuu sekä kasvava käyttäjämäärä että joukkoliikenteen talouden kehitys. Myös näiden tavoitteiden näkökulmasta olisi tärkeää selvittää erilaisia keinoja joukkoliikenteen houkuttelevuuden kasvattamiseksi.

Hallintosäännön 30 luvun 14 §:n mukaan kaupunginhallituksen on toimitettava ponnien ehdottajalle kirjallinen selvitys toivomusponnen johdosta tehdyistä toimenpiteistä viimeistään vuoden kuluttua ponnien hyväksymisestä. Selvitys on toimitettava erikseen myös muille valtuutetuille.

Esittelijä

vs. kansliapäällikkö
Tuula Saxholm

Lisätiedot

Timo Lindén, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Liitteet

- 1 HSL täydennetty lausunto 1.12.2022
- 2 HSL lausunto

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote
Ponnenehdottaja

Otteen liitteet
Esitysteksti
Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Tiedoksi

Kaupunginvaltuusto

Päätöshistoria

Kaupunkiympäristölautakunta 01.03.2022 § 132

HEL 2021-014085 T 00 00 03

Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä (HSL) vastaa joukkoliikenteen järjestämisestä Helsingissä. Tehtävänsä liittyen HSL hyväksyy toimialueellaan noudatettavan joukkoliikenteen taksa- ja lippujärjestelmän. Päätökset lippulajeista ja lippujen hinnoista kuuluvat HSL:n toimivaltaan.

HSL valmisteli huhtikuussa 2019 käyttöön otetun uudistetun taksa- ja lippujärjestelmänsä vaiheittain yhteistyössä kuntien kanssa. HSL pyysi ennen päätöksentekoaan kuntien lausuntoja ehdottamistaan muutoksista.

Kaupunginhallitus antoi 28.2.2011 lausunnon taksa- ja lippujärjestelmän vyöhykemalleista. Kaupunginhallitus totesi, että kantakaupungin joukkoliikennejärjestelmä perustuu pitkälti raitioliikenteeseen ja kantakaupungin joukkoliikennematkat ovat pääsääntöisesti lyhyitä. Lausunnossa ehdotettiin, että uuteen taksa- ja lippujärjestelmään sisältyisi vain A-vyöhykkeelle kelpaava, kertaliput ja arvoliput sisältävä ”city-lippu”, joka palvelee satunnaista liikkumista kantakaupungin raitioverkostolla.

Lausunnossaan 2.4.2012 taksa- ja lippujärjestelmän vyöhykerajoista ja lippujen hinnoitteluperiaatteista, kaupunginhallitus totesi, että mahdollisuus raitiovaunulippuun on syytä säilyttää taksa- ja lippujärjestelmässä.

Kaupunginhallitus antoi 16.9.2013 lausunnon lippujen hinnoitteluperiaatteista ja hintasuhteista uudessa vyöhykemallissa. Siinä todettiin, että kertalipun hinnan korotus suhteessa muiden lippujen hintoihin on kannatettavaa. Vaikka lipputuloja menetettäisiin kertalippujen myynnin vähenemisenä, nopeuttaa ajoneuvossa tapahtuvan myynnin väheneminen liikennettä ja tekee liikennöinnistä täsmällisempää. Aiempien selvitysten perusteella joukkoliikenteen houkuttelevuuden kannalta arvo- ja kausilippujen hintoja olisi tavoiteltavaa laskea ja kertalippujen hintaa korottaa.

Lausunnossaan 20.9.2021 HSL:n toiminta- ja taloussuunnitelmaluonnoksesta vuosille 2022-2024 kaupunginhallitus totesi, että vyöhykeuudistuksen yhteydessä valtaosan helsinkiläisistä joukkoliikenteen lippujen hinnat nousivat selvästi. Pandemian aikana joukkoliikenteen käyttäjämäärät ovat laskeneet voimakkaasti, ja on tärkeää houkutellessa matkustajia takaisin joukkoliikenteen pariin. Lausunnossa todettiin, että edellä mainituista syistä joukkoliikenteen lippujen hintoja ei tule tässä tilanteessa nostaa. Alennusryhmille myönnettyjen alennusten ulottamista kertalippuihin tulee selvittää.

Aiempiin kaupunginhallituksen antamiin lausuntoihin ja vyöhykemutoksesta helsinkiläisille aiheutuneeseen lippujen hintojen nousuun viitaten, kaupunkiympäristölautakunta kannattaa ajatusta yhden vyöhykkeen kertalippujen selvittämisestä. Tariffiuudistuksen yhteydessä kerta-

lippujen hintoja korotettiin, mutta kertalippujen ja kausilippujen välinen hintasuhde muodostui suuremmaksi kuin mitä HSL alun perin tavoitteli.

HSL:n tuoreessa strategiassa 2022-2025 keskeiset strategiset tavoitteet vuodelle 2025 ovat: ”kohti päästötöntä joukkoliikennettä, joukkoliikenteen käyttö ennätyslukemissa, kustannustehokas joukkoliikenne sekä tasapainoinen talous”. Niissä painottuu sekä kasvava käyttäjämäärä että joukkoliikenteen talouden kehitys. Myös näiden tavoitteiden näkökulmasta olisi tärkeää selvittää erilaisia keinoja joukkoliikenteen houkuttelevuuden kasvattamiseksi.

HSL on aloittanut tariffi- ja lippujärjestelmänsä uudistamistyön ja uuden tilipohjaisen taustajärjestelmän hankinnan. Tilipohjaiseen järjestelmään siirtyminen mahdollistaa lipputuotteistuksen ja hinnoittelun uudistamisen. Uuden tekniikan myötä lähimaksu otetaan käyttöön kaikissa liikennevälineissä vuosina 2022-2023 ja uudenlaiset lipputuotteet ovat täysimääräisesti käytössä kaikissa myyntikanavissa vuonna 2024. HSL valmistelee ehdotuksen uudesta hinnoittelumallista kevään 2022 aikana. Tämä esitys lähetetään lausuntokierrokselle HSL:n jäsenkuntiin yhdessä toiminta- ja taloussuunnitelman kanssa. Päätökset käyttöön otettavasta mallista tehdään syksyllä 2022. HSL:n tavoitteena on löytää mahdollisimman helppo ja tasapuolinen malli, joka kannustaa joukkoliikenteen käyttöön koko HSL-alueella.

Kaupunkiympäristölautakunta ehdottaa, että HSL tutkii uutta tariffijärjestelmää suunnitellessaan mahdollisuudet myös yhden vyöhykkeen kertalipuille ja arvioi tällaisen tariffin vaikutukset. Yhden vyöhykkeen lippuja tulisi saada kaikilla vyöhykkeillä (A, B, C). Helsingin näkökulmasta tärkein näistä on vyöhyke A. D-vyöhykkeellä yhden vyöhykkeen lipun ostaminen on mahdollista jo nykyään.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Ville Lehmuskoski

Lisätiedot

Markku Granholm, liikenneinsinööri: 310 37121
markku.granholm(a)hel.fi